

[Jens Jensen.]

velvillig Behandling her i Tinget og haaber, at det maa lykkes at faa et Resultat inden ret længe.

Carlsen-Skiødt: Hvor megen Betydning dette Forslag vil faa i det praktiske Liv, er det naturligvis meget vanskeligt at sige noget om i Øjeblikket. Der er vel nok mange, der mener, at det overhovedet faar meget ringe Betydning, men da det er første Gang, at der lovgives paa dette Omraade, forekommer det mig i hvert Fald nødvendigt, at Forslaget underkastes en meget indgaaende Behandling, og at der søges Oplysninger paa forskellige Omraader, saa at man ikke gennem en Lovgivning af den Art, en Forsøgslovgivning, kan man maaske kalde den, kommer til at gaa nogens Interesser for nær. Det vil jo være saa meget mere ønskeligt, at Behandlingen maa blive meget indgaaende, fordi det viser sig efter de meget interessante Oplysninger, det ærede Medlem Hr. Pürschel har givet om Juristernes Stilling gennem Tiderne til Spørgsmaalet, at man fra Juristernes Side ser noget forskelligt paa hele Spørgsmaalet om Ejendomsretten i denne Sag.

Det forekommer mig i hvert Fald, at der i Lovforslaget er benyttet adskillige Udtryk, hvis Rækkevidde det vil være nødvendigt at faa nærmere præciseret. Naar det saaledes i § 1 staar nævnt „Raastoffer af Værdi“, vil jeg tro, at det vil være nødvendigt at faa fastslaaet, hvad der forstaas derved, for det har jo vist sig, at der er visse Raastoffer, som i Dag ingen Værdi har, men til andre Tider har ret betydelig Værdi — man tænke blot paa de Brunkulslejer, som fik en særlig Værdi under Verdenskrigen. Men særlig forekommer det mig nødvendigt at faa nærmere præciseret, hvad der menes med dette Udtryk: „naar de findes i Undergrunden“. Saaledes som Lovforslaget er affattet, kan man ikke se, hvem det er, der skal afgøre, om et Fund er gjort i Overfladen eller i Undergrunden. Lovforslaget siger ikke noget derom, og Spørgsmaalet maa vel altsaa eventuelt kunne henvises til Højesterets Afgørelse.

Der er en anden Ting, jeg ogsaa gerne vil pege paa i denne Sammenhæng. Jeg tror, man har Lov til at sige, at den almindelige Opfattelse — altsaa udenfor Juristernes Kreds, som har tumlet mere indgaaende teoretisk med Spørgsmaalet, men Mand og Mand imellem — er den, at Ejendomsretten til Jorden nedad er uden Grænser: Ler, Sand, Sten, Brunkul, Myremalm og

hvad det ellers er, hvor langt det end er nede, tilhører den, der ejer Overfladen. Det er vistnok en almindelig Tankegang, som man ikke helt kan se bort fra ved Behandlingen af Lovforslaget.

Der staar i Bemærkningerne, at for de Virksomheders Vedkommende, som er i Gang — saadan forstaar jeg i alt Fald Bemærkningerne —, hvor der altsaa er et Brud af en eller anden Art, det være sig Sten, Brunkul eller Myremalm, sker der ingen Forandring. Det vil altsaa sige, hvis min Opfattelse er rigtig, at der vil blive to Slags Ret: dér, hvor en Ejer af Jord har fundet Raastoffer af en eller anden Art langt nede i sin Jord, har han Ret til at udnytte det paa bedste Maade, men sker der et nyt Fund i Naboejendommen, saa bliver Naboen underkastet en anden Ret. Det er ogsaa et af de Spørgsmaal, som jeg synes maa klares.

Naar vi gaar nærmere ind paa selve Ejendomsbegrebet, saadan som vi har det her i Danmark endnu, saa lægger man jo til Grund for Ejendomsbegrebet Grundlovens § 80, at der kun kan eksproprieres, naar Almenvellet kræver det. Og saa spørger man sig selv og ogsaa Rigsdagen og Udvalget — saadan forstaar jeg Lovforslaget —: Hvor saadanne Raastoffer findes, har Staten dér Ret til at ekspropriere, Ret til at skride ind? Kræver da Almenvellet, at det absolut er Staten, der overtager Udgravningen eller Fremskaffelsen af disse Stoffer; er det ikke tilstrækkeligt, hvis vedkommende selv ønsker at drage dem frem for Lyset, er Ekspropriation saa nødvendig? Kan man sige, at man ikke gaar Grundlovens § 80 for nær?

Dertil kommer, hvad man stadig bliver opmærksom paa, at Statsdrift i de fleste Tilfælde er det dyreste — man jævnføre f. Eks. Statsbanerne og det kongelige Teater.

Jeg synes altsaa, at her er et Spørgsmaal, som ikke er saa ligetil, men som maa overvejes og afvejes, eventuelt ogsaa gennem Oplysninger fra Juristerne. Hvis Lovforslaget gennemføres i den foreliggende Skikkelse, har Staten altsaa Ret til at ekspropriere Danmarks Jord til Undersøgelse, og naar jeg læser § 3, 2det Stykke, ganske ligefrem, som det staar, at

„Bevillingerne kan omfatte Efterforskning og Indvinding indenfor et begrænset Omraade eller en enkelt Landsdel saavel som over det hele Land“, ser jeg ikke rettere end, at saa har Staten Lov til at ekspropriere hele den danske Jord; det kan lige med et Slag blive Stats-